

Ärendenummer
TRV 2025/74435
Motpartens ärendenummer
25-02847, 25-02848

Dokumentdatum
2025-08-27

Konfidentialitetsnivå
2 Intern

Mottagare
Sjöfartsverket
601 78 Norrköping
sjofartsverket@sjofartsverket.se

Kopia till
Diariet
Webb- och projektstöd

Svar på remiss gällande Sjöfartsverkets förslag till ändringar i föreskrifter om lots- och farledsavgifter

Sammanfattning

Sjöfartsverket har tagit fram förslag till nya lots- och farledsavgifter, som innebär höjningar med 10 procent respektive 3,75 procent. Trafikverket förstår behovet av att höja avgifterna, men menar samtidigt att det kan få negativa effekter för sjöfarten som trafikslag. Det kan leda till ett lägre utnyttjande av sjöfarten och riskerar därmed att påverka nyttoeffekterna av planerade och pågående sluss- och farledsinvesteringar. Det försvårar också genomförande av Trafikverkets regeringsuppdrag som nationell samordnare för inrikes sjöfart och närsjöfart samt försämrar möjligheterna att genom ökad sjöfart avlasta väg- och järnvägsnätet. Trafikverket uppfattning är att Trafikanalys bör få i uppdrag att ta fram ett förslag till avgifter som stärker godstransporter med sjöfart, i enlighet med vad Trafikverket tidigare redovisat till regeringen.

Yttrande

Sjöfartsverket har tagit fram förslag till nya lots- och farledsavgifter som planeras träda i kraft fr.o.m. den 1 januari 2026. Förslaget innebär i korthet att lotsavgifterna höjs med 10 procent och farledsavgifterna med 3,75 procent (inklusive miljöincitament). Utöver det görs ytterligare justeringar och förtydliganden i avgiftsföreskrifterna. Trafikverket har i detta svar koncentrerat sig på avgiftsjusteringarna, som bedöms ha störst påverkan på myndighetens uppdrag och ansvarsområden.

Sjöfarten har, enligt Trafikverkets uppfattning, goda infrastrukturella förutsättningar att avlasta väg- och järnvägsnätet och därmed bidra till ett långsiktigt hållbart och tillförlitligt godstransportsystem. Det förutsätter emellertid att sjöfarten kan erbjuda attraktiva och prismässigt

Ärendenummer
TRV 2025/74435
Motpartens ärendenummer
25-02847, 25-02848

Dokumentdatum
2025-08-27

konkurrenskraftiga transportupplägg. I det utgör såväl statliga avgifter som hamnavgifter en viktigt del.

Med den finansieringsmodell Sjöfartsverket har idag förstår Trafikverket behovet av att, genom höjda avgifter, öka myndighetens intäkter. Samtidigt menar Trafikverket att de planerade höjningarna riskerar att bidra till negativa effekter för sjöfarten som trafikslag. Det kan innebära att utnyttjandet av sjöfarten minskar, vilket kan komma att påverka nyttoeffekterna i pågående och planerade sluss- och farledsinvesteringar. Det försvårar också genomförandet av Trafikverkets regeringsuppdrag att inrätta en nationell samordnare för inrikes sjöfart och närsjöfart, vars syfte bland annat är att främja sjöfarten och öka andelen godstransporter med sjöfart. Genom att Sjöfartsverket samtidigt sänker rabattsatserna för miljöklassade fartyg, i syfte att skapa ett självfinansierande instrument, förstärks i praktiken de negativa effekterna för fartyg med lägre miljöpåverkan. Det är en olycklig utveckling och kan i förlängningen komma att påverka arbetet med att etablera gröna sjöfartskorridorer, som också ingår i samordningsuppdraget.

Trafikverket välkomnar att Sjöfartsverket, i syfte att lindra konsekvenserna för områden med långa lotsleder, har fördelat avgiftshöjningen med större tonvikt på startavgiften. Samtidigt visar Sjöfartsverkets egna exempelberäkningar att de positiva effekterna för exempelvis Väner- och Mälardistriktet snarast blir marginella. Konkurrensytan med andra trafikslag är i dessa områden skarp och ökningarna blir kännbara även här.

De nu aktuella höjningarna följer en utveckling som pågått under en längre tid. Beräkningar som Trafikverket tidigare bett Sjöfartsverket ta fram visar att lotsavgifterna under perioden 2016-2025 ökade med 113 procent i Vänerområdet och med 79 procent i Mälardistriktet (real prisutveckling). Till det ska läggas de 10-procentiga höjningar av lotsavgifterna som infördes den 1 juli 2025. Hamnavgifterna har under samma period i princip följt KPI.

Trafikverket har vid upprepade tillfällen påpekat problematiken med de återkommande avgiftshöjningarna, både i remissvar till Sjöfartsverket och i redovisningar till regeringen. Myndigheten föreslog i den årliga redovisningen av samordningsuppdraget i mars 2025 att regeringen ger Trafikanalys i uppdrag att ta fram ett förslag till avgifter som stärker godstransporter med sjöfart. Trafikverket uppfattning är att det förslaget bör genomföras. Det skulle kunna utgöra grunden för en mer långsiktig och förutsägbar avgiftssättning, som stödjer den politiska ambitionen att utnyttja sjöfartens lediga kapacitet.

TMALL 0422 Brev 4.0

Trafikverket
405 33 Göteborg
Besöksadress: Vikingsgatan 2-4

Texttelefon: 010-123 50 50
Telefon: 0771 - 921 921
trafikverket@trafikverket.se
www.trafikverket.se

Björn Garberg
Samhällsplanering och genomförande
Direkt: 010-123 09 93
Mobil: 070-675 21 95
bjorn.garberg@trafikverket.se

Ärendenummer
TRV 2025/74435
Motpartens ärendenummer
25-02847, 25-02848

Dokumentdatum
2025-08-27

Föredragande, samråd och sakgranskning

Beslut i detta ärende har fattats av Sandra Nordahl, avdelningschef för Samhällsplanering och genomförande på verksamhetsområde Planering. Föredragande har varit Björn Garberg, vid enheten Genomförandeplanering. Samråd har skett med Margus Pöldma vid enheten Genomförandeplanering samt Kerstin Hansdotter vid enheten Långsiktig planering. I den slutliga handläggningen har även Lisa Hallengren, enhetschef för Genomförandeplanering, deltagit.

Sandra Nordahl
Avdelningschef Samhällsplanering och genomförande

Björn Garberg
Nationell samordnare sjöfart

bjorn.garberg@trafikverket.se
Direkt: 010-123 09 93
Mobil: 070-675 21 95

Trafikverket

Adress: 405 33 Göteborg
Besöksadress: Vikingsgatan 2-4
Telefon: 0771-921 921

Dokumentegenskaper, Ärendenummer TRV 2025/74435, Motpartens ärendenummer 25-02847, 25-02848, Dokumentdatum 2025-08-27, Dokumenttyp BREV. Konfidentialitetsnivå.2 Intern